

DREPT NAȚIONAL

NATIONAL LAW

НАЦИОНАЛЬНОЕ ПРАВО

CONTRIBUȚII LA STUDIUL DISPOZIȚIILOR LEGALE PRIVIND PARTICIPAREA MINISTERULUI PUBLIC LA EXECUTAREA SILITĂ A HOTĂRĂRIILOR JUDECĂTOREȘTI ȘI A ALTOR TITLURI EXECUTORII ÎN MATERIE CIVILĂ

Prof. univ. dr. **TEODOR BODOAȘCĂ**

Universitatea „Dimitrie Cantemir” din Tîrgu Mureș, Președintele Senatului

Rezumat: *De regulă, în lucrările de drept procesual civil, analiza dispozițiilor art. 658 C. pr. civ., consacrate așa-ziselor modalități și condiții în care Ministerul Public, ca participant la executarea silită, ar trebui să contribuie efectiv la executarea hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii, se rezumă la prezentarea ușor comentată a textului legal. O analiză aprofundată se impune, mai ales, pentru a stabili dacă și în ce măsură prevederile art. 658 C. pr. civ. sunt operaționalizate prin norme legale, care să pună în operă îndatorirea Ministerului Public, ca autoritate publică a statului, de a participa la „executarea în mod prompt și efectiv a hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii”.*

Cuvinte cheie: *Ministerul Public, participare efectivă la executarea silită, agenți ai statului, procurori*

CONTRIBUTIONS TO THE STUDY OF THE LEGAL PROVISIONS REGARDING THE PARTICIPATION OF THE PUBLIC MINISTRY TO THE FORCED EXECUTION OF THE COURTS' DECISIONS AND OTHER ENFORCEABLE TITLES IN CIVIL MATTERS

Professor, Ph.D. **Teodor BODOAȘCĂ**

„Dimitrie Cantemir” University, Tîrgu Mureș, President of the Senate

Abstract: *Usually, in civil law studies, the analysis of art. 658 civ. pr. c. provisions, devoted to the so-called modalities and conditions in which the Public Ministry, as a participant in forced execution, should effectively contribute to the execution of courts' decisions and other enforceable titles, it is limited to the slightly commented presentation of the legal text. A depth analysis is required, mainly, to determine whether and to what extent the provisions of the art. 658 civ. pr. c. are operationalized by legal norms, in order to put into operation the duty of the Public Ministry, as a public authority of the state, to participate in the "prompt and effective execution of courts' decisions and other enforceable titles".*

Key words: Public Ministry, effective participations to the forced execution, agents of the state, prosecutors

ИЗУЧЕНИЕ ПОЛОЖЕНИЙ ОБ УЧАСТИИ ПУБЛИЧНОГО МИНИСТЕРСТВА В ИСПОЛНЕНИИ СУДЕБНЫХ РЕШЕНИЙ И ДРУГИХ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫХ ДОКУМЕНТОВ ПО ГРАЖДАНСКИМ ДЕЛАМ

Теодор БОДОАШКЭ, профессор, доктор юридических наук, Университет „Дмитрие Кантемир”, Тыргу Муреш, председатель Сената

Резюме: Как правило, в работах по гражданско-процессуальному праву, анализ положений ст. 658 ГПК, посвященных так называемым способам и условиям в которых Публичное Министерство, как участник принудительного исполнения, должен эффективно способствовать исполнению судебных решений и других исполнительных документов, представляет собой повехностно прокомментированный текст. Углублённый анализ необходим, в частности, для определения того, в какой степени положения ст. 658 ГПК перенимаются и становятся действенными посредством правовых норм, предусматривающих обязанность Публичного Министерства, как представителя государственной власти, участвовать в „оперативном и эффективном исполнении судебных решений и других исполнительных документов”.

Ключевые слова: Публичное Министерство, эффективное участие в принудительном исполнении, государственные агенты, прокуроры

1. *Preliminarii.* Art. 658 C. pr. civ., fiind plasat în contextul dispozițiilor consacrate „participanților la executarea silită” (art. 644-662), dispune că „Ministerul Public sprijină, în condițiile legii, executarea hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii” (teza I). „În cazurile anume prevăzute de lege, Ministerul Public poate să ceară punerea în executare a hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii” (teza a II-a). Deci, potrivit acestui text, Ministerul Public, în calitate de „participant la executarea silită”, este implicat doar în „sprijinirea executării” și în „promovarea cererilor de executare”.

2. *Sprijinirea executării silite.* *Ab initio*, subliniem că, din documentarea realizată în vederea elaborării acestui studiu, am constatat că, în prezent, Codul de procedură civilă nu cuprinde norme care să concretizeze sprijinirea efectivă a executării silite de către Ministerul Public, așa cum aceasta este evocată de art. 658 teza I. Facem precizarea că art. 659 alin. (3) C. pr. civ., care a stabilit condițiile în care procurorul avea obligația ca,

la solicitarea executorului judecătoresc, să sprijine efectiv executarea silită, a fost declarat neconstituțional prin Decizia Curții Constituționale a României nr. 473/2013¹. Practic, astfel, norma prevăzută de art. 658 teza I C. pr. civ. a rămas doar la nivel „decorativ”.

Pe de altă parte, observăm că, în vorbirea curentă din limba română modernă, verbul „a sprijini” are înțelesul de „a susține”, „a rezema” sau „a propti”².

Față de această semnificație a „sprijinirii”, considerăm că soluția de exprimare utilizată în construcția dispozițiilor art. 658 teza I C. pr. civ. este neinspirată. Într-adevăr, acest termen sugerează că executarea silită, ca fază a procesului civil, este concepută ca o activitate precară, care implică susținere sau, plastic vorbind, ca o construcție juridică ce stă să se prăbușească. Aceeași observație se impune și în legătură cu prevederile art. 658 C. pr. civ., consacrate participării la executarea silită a agenților forței publice.

Fără să insistăm, considerăm că, cel mai probabil, necesitatea ca executarea silită să fie sprijinită de diverse autorități publice, inclusiv de Ministerul Public, trebuie căutată și în faptul că executorii judecătorești, chiar dacă îndeplinesc un serviciu de interes public, iar actele lor sunt de autoritate publică³, aceștia, nefiind funcționari publici, nu sunt considerați „agenți ai statului”⁴ și, pe cale de consecință, nici nu sunt investiți cu „exercițiul forței publice”.

Oricum, exprimarea utilizată în construcția normei prevăzute de art. 658 teza I C. pr. civ. este în dezacord cu prevederile art. 626 C. pr. civ. care, sub denumirea marginală „rolul statului în executarea silită”, dispune că „Statul este obligat să asigure, prin agenții săi, executarea în mod prompt și efectiv a hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii, iar, în caz de refuz, cei vătămați au dreptul la repararea integrală a prejudiciului suferit”⁵. Deci, potrivit acestui text, statul și autoritățile lui nu au doar îndatorirea de a sprijini, ci chiar obligația de a asigura realizarea executării silite.

De fapt, în doctrină, un reputat specialist în executarea silită, sesizând legătura de determinare ce există sau, mai corect spus, ar trebui să existe între dispozițiile art. 626 și cele ale art. 658 teza I C. pr. civ., apreciază că „justificarea obligației Ministerului Public de a sprijini executarea oricăror titluri executorii trebuie căutată în dispozițiile cu valoare de principiu ale art. 626 NCPC, privitoare la rolul statului în executarea silită...”⁶. Același raport de determinare ar trebui să existe și între prevederile art. 626 și cele ale

¹ Decizia Curții Constituționale nr. 473/2013 a fost publicată în M. Of. nr. 30 din 15 ianuarie 2014.

² A se vedea *Dicționarul explicativ al limbii române*, apărut sub egida Academiei Române – Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, ed. a II-a, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1998, p. 1012.

³ A se vedea art. 2 din Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești (publicată în M. Of. nr. 559 din 10 noiembrie 2000 și, apoi, republicată în M. Of. nr. 738 din 20 octombrie 2011, fiind ulterior modificată și completată).

⁴ În acest sens, a se vedea I. Leș, *Considerații asupra răspunderii statului în realizarea executării silite*, în „Revista română de executare silită”, nr. 2/2015, p. 68.

⁵ Pentru detalii privind interpretarea dispozițiilor art. 626 C. pr. civ., a se vedea I. Leș: *op. cit.*, p. 65 și urm.; *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole. Art. 1-1133, cit. supra*, p. 889 și urm.

⁶ A se vedea E. Hurubă, *Executarea silită*, în *Tratat de drept procesual civil*, Vol. II, *Căile de atac. Procedurile speciale. Executarea silită. Procesul civil internațional*, de I. Leș (coordonator), Ed. Universul Juridic, București, 2015, p. 503.

art. 659 C. pr. civ., care reglementează participarea „agenților forței publice” la activitatea de executare silită.

Practic, pentru a circumscrie dispozițiile art. 658 teza I C. pr. civ. principiul prevăzut de art. 626 C. pr. civ., ar trebui ca, pe de o parte, procurorii să fie calificați „agenți ai statului” și, pe de altă parte, să le încumbe „obligația de a participa la executarea promptă și efectivă a hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii”.

Referitor la *prima condiție*, observăm că art. 626 C. pr. civ. se referă generic la „agenții săi”, adică ai statului. Practic, această exprimare de maximă generalitate este de natură să aducă sub incidența dispozițiilor art. 626 C. pr. civ. orice persoană care, făcând parte dintr-o autoritate sau instituție publică, este investită cu „exercițiul forței publice”.

Această interpretare este confirmată chiar de unele dispoziții ale actualului Cod de procedură civilă. Astfel, art. 659 C. pr. civ., stabilind modalitățile și condițiile în care „agenții forței publice” participă la îndeplinirea actelor de executare silită, în alin. (1), după ce nominalizează „organele de poliție” și ale „jandarmerie”, se referă generic la „alți agenți ai forței publice”. Evident, ar fi aberant să se susțină că organele poliției și ale jandarmerie nu sunt „agenți ai statului”. Admițând că „agenții forței publice” sunt, în realitate, „agenți ai statului”, se pune problema dacă procurorii au sau nu această calitate.

Într-o opinie, profesorul Ioan Leș apreciază că, „în această categorie (a agenților forței publice) trebuie incluși, în primul rând, membrii parchetului” (p.n.). De asemenea, Domnia sa consideră că această îndatorire revine procurorilor „... nu doar în virtutea unei obligații generale, de supraveghere a legalității, ci și în temeiul dispozițiilor art. 658 NCPC, precum și prin însăși conținutul formulei executorii”. De asemenea, eminentul om de știință consideră că expresia în cauză vizează și agenții poliției locale⁷.

În schimb, în opinia altor autori, se consideră că „...la momentul actual, după intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă, forțele publice la care se referă (probabil, art. 659 C. pr. civ.) sunt Poliția română, Jandarmeria română și Poliția locală,...”⁸ (p.n.).

În ceea ce ne privește, raliindu-ne opiniei Profesorului I. Leș, observăm că art. 666 C. pr. civ., reglementând „încuviințarea executării silite”, în alin. (8), face distincție între „agenții forței publice” și „procurorii”. De asemenea, potrivit acestui text, în cadrul executării silite, aceștia au roluri diferite⁹. Primii sunt obligați „să sprijine îndeplinirea promptă și efectivă a tuturor actelor de executare silită”, iar ultimii „să stăruie pentru ducerea la îndeplinire a titlului executoriu”. În același sens au fost și dispozițiile art. 269 din vechiul Cod de procedură civilă, care au reglementat conținutul „formulei executorii”¹⁰.

⁷ A se vedea I. Leș, *op. cit.*, p. 928.

⁸ A se vedea V. Lozneau, V. Barbu, *Rolul forței publice în activitatea de executare silită*, în Revista română de executare silită nr. 3/2013, p. 59.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ Atât în vechea, cât și în actuala reglementare, textul reproduș are semnificația de „formulă executorie”. Cu toate acestea, în condițiile art. 269 din vechiul Cod de procedură civilă, formula executorie era atașată hotărârii judecătorești de către instanța de executare. În schimb, în prezent, potrivit art. 666 alin. (8) C. pr. civ., „formula executorie” este adăugată în partea finală a încheierii de încuviințare a executării. Această situație i-a determinat pe unii autori să aprecieze că, în prezent, renunțarea la investirea cu

Cu toate acestea, este de necontestat faptul că Ministerul Public este o „autoritate publică”, iar procurorii sunt investiți, în cadrul activității judiciare, cu „exercițiul autorității publice”.

Sub primul aspect, potrivit Constituției, Ministerul Public (art. 131-132), împreună cu Instanțele judecătorești (art. 124-130) și Consiliul Superior al Magistraturii (art. 133-134), alcătuiesc „Autoritatea judecătorească”. La rândul ei, Autoritatea judecătorească, alături de Parlament (art. 61-79), Președintele României (80-101), Guvern (art. 102-110) și Administrația publică (art. 116-123), alcătuiesc „Autoritățile publice”.

Sub al doilea aspect, în temeiul art. 131 alin. (2) din Constituție, „Ministerul public (ca autoritate publică) își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii” (p.n.). De asemenea, pledează pentru teza ce o promovăm și dispozițiile art. 1 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor¹¹. În concret, potrivit acestora, „Magistratura este activitatea judiciară desfășurată de judecători în scopul îndeplinirii justiției și de procurori în scopul apărării intereselor generale ale societății, a ordinii de drept, precum și a drepturilor și libertăților cetățenilor”.

Practic, în dezacord cu dispozițiile constituționale și legale prezentate, prevederile art. 658 teza I și art. 666 alin. (8) C. pr. civ. plasează procurorul, în cadrul activităților de executare silită, într-o poziție de simplu spectator, neimplicat efectiv în activitatea de executare silită.

În legătură cu a doua condiție, observăm că executarea hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii este dată de lege în competența materială exclusivă a executorilor judecătorești. Astfel, în temeiul art. 1 alin. (1) din Legea nr. 188/2000, „Executarea silită a oricărui titlu executoriu, cu excepția celor care au ca obiect venituri datorate bugetului general consolidat, bugetului Uniunii Europene și bugetului Comunității Europene a Energiei Atomice, se realizează numai de către executorul judecătoresc, chiar dacă prin legi speciale se dispune altfel”.

Fără intenția de a submina competența exclusivă a executorilor judecătorești în realizarea executării silite, în ideea operaționalizării dispozițiilor art. 526 C. pr. civ., considerăm că prevederile art. 658 teza I C. pr. civ. ar trebui modificate, în sensul că „Ministerul Public participă, în condițiile legii, la executarea silită a hotărârilor judecătorești sau a altor titluri executorii”.

formulă executorie nu este totală (în acest sens, a se vedea C. C. Dinu, *Unele aspecte cu privire la titlurile executorii reglementate în materia procedurilor civile speciale din noul Cod de procedură civilă*, în Revista română de executare silită nr. 1/2012, p. 26-27, *apud* I. Leș, *op. cit.*, p. 938). De asemenea, în doctrină s-a apreciat că formula executorie este o pură formalitate, stupidă, anacronică și inutilă (în acest sens, a se vedea I. Deleanu, *Tratat de procedură civilă*, vol. II, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 53, *apud* V. Lozaneanu, V. Barbu, *op. cit.*, p. 59). De fapt, potrivit art. 1 pct. 66 din Legea nr. 346/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, art. 666 alin. (8) C. pr. civ. este abrogat. Facem precizarea că Legea nr. 346/2018 a fost adoptată de Camera Deputaților la data de 6 iunie 2018 și trimisă la promulgare în data de 16 iunie 2018. Această Lege face obiectul controlului de constituționalitate înainte de promulgare, în Dosarul nr. 879/A1/2018 a Curții Constituționale, la sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

¹¹ Legea nr. 303/2004a fost publicată în M. Of. nr. 576 din 29 iunie 2004 și, apoi, republicată în M. Of. nr. 826 din 13 septembrie 2005, fiind ulterior modificată și completată.

În opinia noastră, în contextul analizat, înlocuirea termenului „sprijinire” cu „participare” este de natură să contribuie la eficientizarea rolului pe care Ministerul Public îl are, conform art. 131 alin. (1) din Constituție, de a reprezenta interesele generale ale societății și a apăra ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor. Sub acest aspect, nu poate fi ignorat faptul că, în jurisprudența CEDO, s-a decis în mod constat că executarea promptă a hotărârilor judecătorești, fiind circumscrisă dreptului la justiție, prevăzut de art. 6 paragr. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale¹², implică îndatoriri corespunzătoare din partea autorităților statului. În același sens s-a exprimat și doctrina română din domeniu¹³. Mai mult, fiind în prezența unui drept fundamental, apare obligatoriu pentru Ministerul Public să-l apere efectiv, inclusiv prin participarea nemijlocită la activitatea de realizare a executării silite.

În fine, modificarea propusă ar fi în consens cu denumirea „participanții la executarea silită”, dată Capitolului III din Titlul I (Dispoziții generale) al Cărții a V-a (Executarea silită), unde este plasat art. 658 C. pr. civ.

De asemenea, pentru a elimina orice echivoc în legătură cu obligația Ministerului Public și, pe cale de consecință, a procurorilor de a participa efectiv la activitatea de executare silită, considerăm că se impune modificarea dispozițiilor art. 626 C. pr. civ., în sensul înlocuirii expresiei „agenții săi” cu sintagma „autoritățile sale”.

3. *Promovarea cererilor de executare silită*, prevăzută de art. 658 teza a II-a C. pr. civ., este circumscrisă doar la „cazurile anume prevăzute de lege”.

Singurul caz prevăzut de lege, pe care l-am identificat în reglementările din domeniu, este cel prevăzut de art. 92 alin. (6) C. pr. civ. În concret, „Procurorul poate să ceară punerea în executare a oricăror titluri executorii emise în favoarea persoanelor prevăzute la alin. (1)”. Facem precizarea că art. 92 alin. (1) C. pr. civ. se referă la minori, persoanele puse sub interdicție judecătorească și persoanele dispărute.

În legătură cu textul alin. (1), la care face trimitere alin. (6), observăm că acesta se referă generic la „minori”, fără să facă distincție în legătură cu nivelul capacității lor de exercițiu. Față de exigențele principiului *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*, dispozițiile art. 96 alin. (6) C. pr. civ. sunt incidente și în cazul persoanelor minore care au dobândit capacitatea deplină de exercițiu în condițiile art. 39 sau ale art. 40 C. civ.

Subliniem că persoanele majore, care nu sunt puse sub interdicție judecătorească, au capacitate deplină de exercițiu, conform art. 37 coroborat cu art. 43 alin. (1) lit. b) C. civ. Finalmente, sub aspectul capacității de exercițiu, persoanele majore, aflându-se în aceeași situație cu persoanele minore căsătorite sau cărora instanța de tutelă le-au recunoscut anticipat capacitatea deplină de exercițiu, trebuie supuse aceluiași tratament juridic, conform art. 16 alin. (1) din Constituție.

¹² Convenția, cunoscută și sub denumirea „Convenția europeană a drepturilor omului”, este un catalog al drepturilor fundamentale, elaborat de Consiliul Europei, semnat la data de 4 noiembrie 1950 la Roma și intrat în vigoare la data de 3 septembrie 1953. Convenția este una dintre construcțiile juridice cele mai noi ale sistemului instituțional internațional. România a ratificat această Convenție prin Legea nr. 30/1994 (publicată în M. Of. nr. 135 din 31 mai 1994).

¹³ A se vedea I. Leș, *op. cit.*, p. 889 și urm.

În cazul analizat, contrar acestui principiu, persoanele majore cu capacitate deplină de exercițiu sunt excluse de la incidența dispozițiilor art. 92 alin. (1) și (6) C. pr. civ. Finalmente, prevederile art. 92 alin. (1) și (6) C. pr. civ. pun problema nerespectării principiului egalității în fața legii, fără privilegii și fără discriminări.

Pentru aceste motive, sugerăm legiuitorului ca, *de lege ferenda*, să modifice dispozițiile art. 92 alin. (1) C. pr. civ., în sensul înlocuirii termenului „minori” cu expresia „persoane minore fără capacitate deplină de exercițiu”¹⁴. Evident, astfel, referirea textului la „persoanele puse sub interdicție” devine superfluu.

Concluzii. Sistematizând, sugerăm legiuitorului ca, *de lege ferenda*, să modifice următoarele dispoziții ale Codului de procedură civilă:

- art. 92 alin. (1), „Procurorul poate porni orice acțiune civilă, ori de câte ori este necesar pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor minore fără capacitate deplină de exercițiu și ale dispăruților, precum și în alte cazuri expres prevăzute de lege”;

- art. 626, „Statul este obligat să asigure, prin autoritățile sale, executarea în mod prompt și efectiv a hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii, iar, în caz de refuz, cei vătămați au dreptul la repararea integrală a prejudiciului suferit”;

- art. 658 teza I, „Ministerul Public participă, în condițiile legii, la executarea hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii”.

De asemenea, propunem abrogarea art. 666 alin. (8) C. pr. civ.

¹⁴ De fapt, această expresie evocă persoana care are calitatea de „copil”, analizat *stricto sensu* (pentru detalii în acest sens, a se vedea T. Bodoaşcă, *Opinii privind semnificația juridică a termenului „copil”*, în „Dreptul”, nr. 9/2013, p. 125 și urm.).

MODALITĂȚI DE REPARARE A PREJUDICIULUI ECOLOGIC

Prof. univ. dr. **Lucreția DOGARU**
Universitatea „Petru Maior” din Tîrgu Mureș

Rezumat: Riscurile de mediu, prejudiciile cauzate mediului în mod frecvent precum și repararea acestora au generat nu doar abordări doctrinare ci și nevoia de evoluții în plan juridico-financiar, aspecte ce devin tot mai necesare luând în considerare gravitatea și amploarea realităților ecologice și sociale.

În plan doctrinar, sunt semnalate divergențe nu doar cu privire la natura și dimensiunea juridică a prejudiciului ecologic, ci mai ales cu referire la modalitățile de reparațiune ale acestuia. Încercând să stabilim obligația de reparare sau remediere a prejudiciului ecologic, precizăm faptul că acesta, fiind o formă de prejudiciu concretizat în atingeri aduse unor valori ale mediului înconjurător, prin lezarea unui drept sau interes legitim, repararea sa cade sub aspect juridic, în sarcina autorului.

În tratarea problematicii ce vizează repararea prejudiciilor ecologice, vom examina cu prioritate modalitățile de evaluare și reparare a acestora precum și particularitățile răspunderii civile obiective și solidarare în materie. În acest sens, vom proceda și la o analiză a legislației și jurisprudenței altor state, în încercarea unei abordări comparative.

Cuvinte cheie: prejudiciu ecologic, risc ecologic, evaluare prejudiciu, reparare prejudiciu, răspundere civilă

WAYS OF REPAIRING ENVIRONMENTAL DAMAGE

Professor, Ph.D. **Lucreția DOGARU**
„Petru Maior” University, Tîrgu Mureș

Abstract: Environmental risks, frequent environmental damage and their repair have generated not only doctrinal approaches but also the need for legal and financial developments, aspects which are becoming increasingly necessary, taking into consideration the gravity and the magnitude of ecological and social realities.

At the doctrinal level, are noted contradictions not only regarding the nature and legal dimension of environmental damage, but especially with reference to the ways of its repair. Trying to establish the obligation to repair or to remediate the environmental damage, we must specify that this represents a form of damage materialized in the attainment of environmental values and by damaging a right or a legitimate interest, its repairs falls under the legal responsibility of the author.

In order to deal with the issue of environmental damage, we will examine with priority the ways of assessing and remedying them, as well as the particularities of objective and solidarity civil liability in the matter. In this regard, we will also analyze the legislation and the jurisprudence of other states in the attempt of a comparative approach.

Key words: *environmental damage, environmental risk, damage assessment, damage repair, civil liability*

МЕТОДЫ ВОЗМЕЩЕНИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО УЩЕРБА ПРИЧЕНЁННОГО ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЕ

Лукреция ДОГАРУ, профессор, профессор, доктор юридических наук
Университет „Петру Майор”, Тыргу Муреш

Резюме: *Экологические риски, экологический ущерб причинённый окружающей среде и его возмещение, породили не только научные исследования, но и необходимость изменений в юридическо-финансовом направлении, перемены которые становятся все более необходимыми ввиду серьёзности и масштабов современных экологических и социальных реалий.*

На уровне доктрин, отмечаются противоречия не только в отношении определения юридической сути и масштаба экологического ущерба, но и в отношении способов его возмещения. Обязательства по возмещению или устранению ущерба нанесённого окружающей среде, затрагивающая законные права или интересы, подпадает под юридическую ответственность гражданина причинившего ущерб.

При анализе вопроса о возмещении экологического ущерба, в первую очередь, мы рассмотрим методы объективной оценки ущерба и способы его устранения, а также методы определения меры гражданской ответственности. Также, мы проведём сравнительный анализ законодательства и судебной практики других государств.

Ключевые слова: *Экологический ущерб, экологический риск, оценка ущерба, возмещение ущерба, гражданская ответственность*

1. Considerații prealabile

În plan terminologic, noțiunea de prejudiciu sau daună ecologică, este percepută la nivel de doctrină¹, ca fiind o alterare sau vătămare cauzată persoanei și bunurilor sale,

¹ Mircea Duțu, *Dreptul mediului*, ed. a III-a, Ed. C. H. Beck, București, 2010, p. 260; Michel Prieur, *Droit de l'environnement*, 6e édition, Dalloz, Paris, 2011, p. 1052-1053.